

Oponentský posudek bakalářské práce

Marty Poštulkové

České a německé kabaretní scény na českém území v prvních dvou desetiletích 20. století

Marta Poštulková podává ve své bakalářské práci přehledný chronologický výklad vzniku, statutárních, personálních a jazykových proměn a zániku jednotlivých kabaretních scén převážně v Praze v prvních dvou desetiletích 20. století. Ve druhé části své práce se pak podrobněji věnuje jednotlivým vůdčím osobnostem českého kabaretu. V úvodu kabaret stručně vymezuje stylově a žánrově a zmiňuje vznik kabaretů ve Francii, v Německu a ve Švýcarsku a jejich inspirační vliv na české prostředí. Zároveň zmiňuje specifika českého kontextu, resp. satirické a komické divadelní útvary, které kabaretu u nás konkurovaly. V další kapitole nastiňuje prehistorii kabaretu u nás, kterou lze spatřovat v tradici kramářských písní, zpěvních síní i ve fenoménu městských nočních tanečních a zábavních podniků, a zmiňuje přirozenou trojjazyčnost a multikulturnost pražského prostředí. V následujících kapitolách se autorka věnuje vzniku prvního českého kabaretu a jeho předním osobnostem, publiku, pro něž byly produkce určeny, a pohostinským vystoupením vídeňského, mnichovského či polského kabaretu, která iniciovala založení prvního „mezinárodního“ kabaretu Lucerna. Pak už se autorka zabývá jednotlivými kabaretními scénami v pořadí, ve kterém vznikaly, měnily svůj (mezi)národní status a zanikaly: Lucerna, Rokoko, Červená sedma.... Vyjmenovává vyčerpávajícím způsobem též personální změny, pokud jde o zakládající a vůdčí osobnosti jednotlivých kabaretů, a důvody odchodů či přesunů těchto osobností. Spolu s tím charakterizuje proměny celkového rázu a zaměření jednotlivých kabaretních scén podle zaměření toho kterého tvůrce: např. intelektuální cíle si klade Červená sedma v čele s Jiřím červeným, kabarety pod vedením Karla Hašlera naopak tíhnou k sentimentálnímu hudebnímu projevu, atd. Podává též víceméně vyčerpávající výčet dalších – i hostujících - umělců. Nejplastičtější je zřejmě kapitola, věnovaná Červené sedmě a její postupné profesionalizaci, změnám působiště, vlivům a inspiracím ze strany dalších scén i mísení literárních, pěveckých a tanečních čísel. Pokud jde o německé kabaretní scény, zmíněné v názvu práce, omezuje se autorka bohužel na pouhá stručná fakta a data, kdy se která scéna měnila na dvoujazyčnou nebo naopak vracela k pouze českému statutu, aniž by se blíže zabývala proměnami samotné kabaretní tvorby v těchto etapách.

V oddílu, věnovaném předním osobnostem kabaretu je patrně nejrozsáhlejší a nejplastičtější kapitola, pojednávající o aktivitách Jaroslava Haška. Zde měla autorka také k dispozici nejvíce různorodé sekundární literatury. Zmiňuje Haškovy improvizace, a vznik i zánik Haškovy fiktivní politické strany, vedoucí k následným mystifikačním produkcím – přednáškám a zasedáním Strany mírného pokroku v mezích zákona v hostinci U Zvěřinů či v Kravině, jež představovaly satiru na praxi současných politických stran. Autorka dokonce konstatuje jistou blízkost těchto kabaretních aktivit poetice a praxi Divadla Járy Cimrmana.

V závěru M. Poštulková konstatuje pokles úrovně kabaretních scén a jejich následný zánik po roce 1920 i jeho příčiny. Současně však zmiňuje osobnosti a scény (jako např. divadlo Dada, Jiří Frejka, E. F. Burian...), které kabaret u nás ovlivnil.

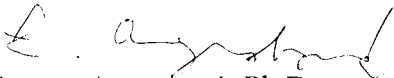
Předností práce Marty Poštulkové je, že je přehledná, podává jasný, souvislý a stručný výklad. Jistá stručnost až zkratkovitost, tíhnoucí k pouhému výčtu však zároveň představuje i nedostatek práce. Autorka čerpala informace takřka ze třiceti titulů, ať už historického či vzpomínkového charakteru, což je jistě úctyhodné číslo. Tuto literaturu však zdá se vytěžila pouze v tom smyslu, že opakuje a sumarizuje informace, které jednotlivé publikace přinášejí.

V seznamu literatury také postrádám zahraniční publikace, díky nimž by fenomén kabaretu na českém území mohla více vsadit do mezinárodního kontextu. Za hlavní nedostatek práce však považuji již zmíněný charakter pouhého výčtu, aniž by se autorka snažila hlouběji analyzovat poetiku jednotlivých kabaretních scén a tvorbu jejich předních osobností.

Jedná se tedy o práci kompilativní, což je pro bakalářskou práci jistě legitimní. Otázkou pro mě však zůstává míra kompilace, resp. absence vlastního badatelského a interpretačního přínosu.

Práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji ocenění 2.

v Praze 6. 9. 2010-09-06

PhDr. Zuzana Augustová, Ph.D.